

Наші земляки свято бережуть пам'ять про славетного земляка. Так, на його маленькій батьківщині, в школі села Рябушки існує музейна кімната, а в нашому музеї – розміщена експозиція «Світило Бурлюка зійшло», де на чільному місці розміщена робота нашого земляка, сучасника, члена Спілки художників України Миколи Васильовича Жулінського «Портрет Д.Д. Бурлюка».

Досягнення Давида Бурлюка:

Стояв біля витоків футуризму
Створив близько 600 живописних робіт
Написав дві поеми, а так само монографію про Реріха

Цікаві факти Давида Бурлюка:

Прах митця після кремації був розвіяний над Атлантикою
У Росії серіал знятий за мотивами життя художника
Рідні брат і сестра Давида стали художниками, а ще один брат – поетом

Сьогодні Україна відроджує зв'язки з нащадками Давида Давидовича Бурлюка. Зокрема, з донькою молодшого сина Мері Клер Бурлюк Холт, яка радо підтримує будь-які починання у зв'язку з відродженням імені славетного українця, свого діда – Д.Д. Бурлюка.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Вертіль О. Світило Бурлюка зійшло..., Суми. УАБС, 2009, 176 с.
- 2.Стихи. Картины. Автобиография. Нью-Йорк, 1924, 48 с.
- 3.Филонов Давид Бурлюк... Повесть, Москва, Гилея, 2017. 67 .
- 4.Эвдаев Н.Дави Бурлюк в Америке. Материалы к биографии. Москва: Наука, 2002, 340 с.

REFERENCES

1. Vertil O. Svitilo Burluiuk ziyshlo ..., Sumi. UABS, 2009, 176 p.
2. Poems. Paintings. Autobiography. New York, 1924, 48 p.
3. Filonov David Burluiuk ... A Tale, Moscow, Gilea, 2017.67.
4. Evdaev N. Davy Burluiuk in America. Materials for the biography. Moscow: Nauka, 2002, 340 p.

УДК 172.12

Вілях Інна,
студентка магістратури ННІ історії та філософії
СумДПУ імені А.С. Макаренка,
м. Суми, Україна

РОЛЬ ЖІНКИ В ШЛЮБНИХ ВІДНОСИНАХ СЕРЕДИНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Стаття присвячена дослідженню соціальної ролі жінки в українському селі середини ХІХ – початку ХХ століття.

Ключові слова: соціальне становище жінки, сімейно-шлюбні стосунки, шлюбна обрядовість.

Вілях І.С. Роль жєницины в семейных отношениях середины ХІХ – начала ХХ века. В статье анализируется социальная роль жєницины в украинском селе середины ХІХ – начала ХХ века.

Ключевые слова: социальное положение жєницины, семейно-брачные отношения, брачные обряды.

Vilyakh I.S. The role of women in family relations of the mid-nineteenth and early twentieth centuries. The article analyzes the social role of women in the Ukrainian village of the mid-nineteenth and early twentieth centuries.

Key words: social status of women, family and marriage relations, marriage rites.

В дослідженні української етнографії вагому роль відіграє вивчення ролі жінки в сімейно-шлюбних стосунках в українському селі середини ХІХ – початку ХХ ст. Адже головна функція сім'ї – народження дітей, а також їхнє виховання, отже – передавання наступним поколінням культури, традицій, мови, досвіду попередніх поколінь. Тим самим окреслюється роль сім'ї як визначальної ланки у збереженні етносу.

В статті розкривається тема шлюбно-сімейних стосунків українських селян середини ХІХ – початку ХХ ст. Родинні стосунки наших предків часто наводяться як приклад ідеальних взаємин для сучасних українських родин. В суспільстві утвердилося дещо деформоване бачення особливостей сімейних стосунків в минулих століттях. Особливо актуально постає проблема висвітлення ролі жінки в тогочасному суспільстві.

Шлюбні, та до шлюбні, стосунки чоловіка й жінки малу чітку регламентацію, яка сформувалася протягом століть та сприймалася суспільством як сукупність обов'язкових для виконання дій та обрядів.

Одним із кульмінаційних моментів створення сім'ї був весільний обряд, який відбувався в домі нареченого. Обов'язковою частиною цього була так звана «комора» – перевірка нареченої на цноту. До комори молодих відправляли після частування, перед тим ретельно перевірили наречену: чи не сховала вона в одязі, у волоссі або деінде гострі предмети, щоб зімітувати дефлорацію. Подекуди перевірки піддавався й наречений.

Молодих залишали в коморі на самоті, а всі присутні (тільки дорослі одружені люди) очікували в хаті на результат: «чесна» наречена чи ні.

Виходячи заміж, жінка мала своє придане, яке після весілля автоматично ставало спільним майном із власністю чоловіка.

Та попри те, що отримання приданого було чи не єдиним стабільним майновим правом жінки, у шлюбі вона не ставала його повноправною власницею чи розпорядницею. Її посаг ставав майном спільного користування, вливаюся у її нову родину. Якщо подружжя не жило окремо, а зі свекром й свекрухою, то вони також могли користуватися її приданим. Наприклад, вживали молоко від невістчиної корови. Але за правилами чоловік не міг самостійно продавати, дарувати, міняти будь-що з материзни без дозволу й згоди на це дружини.

«Чоловік до жоночої роботи зовсім нездатний. Один раз жінка пішла на ярмарок, а чоловік задумав прислужитися перед жінкою і почав варить вечеру, і між іншої стравою наробив варенників, поклав їх всіх в горшок, налив холодною водою і поставив варитися. Поки вода закипіла, то варенники стулились всі в один комок так, що й з горшка не виймешь. Чоловік закинув тей горшок з варенниками за лавку, а сам став доварувать кашу та галушки. Прийшла жінка ввечери з міста, а чоловік їй на стіл кашу да галушки. Жінка радіє, їсть, а далі і питає: «Може, ти ще й варенників наварив?» – «Ото наварив, там в коритці за лавою, такі чорти, як і ти», – одповів чоловік з сердцем, щоб жінка не лаяла; бо бач, як чоловік попереду розсердиться, то тоді жінка не так лаятимись» [4, с. 85].

Як видно з цих прикладів, традиційне патріархальне суспільство всіляко підтримувало ідею, що чоловіку не варто братися до жіночої роботи. Щоправда, наразі ми розуміємо, що такі погляди були стереотипними, адже сьогодні відома не одна сотня талановитих кухарів-чоловіків.

Натомість, як показують джерела, при щасливому шлюбі й бажанні допомогти жінці у щоденній роботі деякі чоловіки таки не вважали за ганебне допомогти другій половинці:

«Жінка при своїй безконечной роботі часом нуждается в допомозі чоловіка і, як він прийді в хату отдохнуть після ціпа че після оранки, то жінка не дає йому спокою: «А чого сидишь, пішов би дров приніс, бач, в печі догарують, а тут хліб треба виробляти, ніколи мені приністи». Чоловіку нічого робить, мусить йти, бо й сам бачить, що жінці ніколи. Но не встигне приністи дров, як жінка загадує друге діло: «Йди-но прениси ще відерце води, то зараз буду давать обідать». Чоловік слухається, йде. А тут на біду дитина в колісці заплаче. Жінка знову до чоловіка: «Поколиши-но дитя, а то розриветься, тоді не вгамуєшь!» Почисавші потилицю – мусить чоловік браться ще й до коліски. Жінка тим часом готує обідать, подає страву на стіл, але не забуває, що в її годованник ще не їв, готує й йому, а чоловіку загадує занести їжу в саж. Поки чоловік пообідає, то жоночих работ зробить з десять, а жінці трохе й легше. Через те, як який чоловік слухається, то жінка йому приспівує:

«Чоловіченько,
Моя вишенько,
Як тебе дома нема –
Мені лишенько.
Як ти дома є,
То лучина і дрва –
Тебе дома нема, – То я нездорва» [4, с.129].

Отже, можна сказати, що жінка відіграла неабияку роль у суспільстві XIX-XX ст. Мати-берегиня мала значний вплив на життя та розвиток сім'ї, незважаючи на прогресування патріархату, хоч і доводилось в багатьох випадках шлюбної буденності терпіти потурання зі сторони чоловіка.

В ході опрацювання джерел та вивчення напрацювань вітчизняних науковців можемо зробити висновок, що проблематика, окреслена в статті, має широкі перспективи для подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Войтович С. О. Світ сім'ї і горизонти покликання. Київ, 1987. 59 с.
2. Журбицька Т. С. Молода сім'я. Київ, 1985. 101 с.
3. Семенов Ю. Й. Происхождение брака и семьи. Москва, 1974. 302 с.
4. Ігнатенко І. Шлюбно-сімейні стосунки у традиційній культурі українців. Київ, 2017. 240 с.

REFERENCES

1. Voitovich S. O. Svit sim'i i horizons poklikannya. Kiev, 1987.59 s.
2. Zhurbitska T. S. Molod s_m'ya. Kiev, 1985.101 p.
3. Semenov Yu. J. Origin of marriage and family. Moscow, 1974. 302 p.
4. Ignatenko I. Lovely-symmetric stosunks in the traditional culture of Ukrainian. Kyiv, 2017.240 s.